

Miért költünk kockázatkezelésre?

- avagy mibe kerülhet a kockázati gondolkodás hiánya egy vállalkozásnak? -

dr. Mesterházy Balázs
Pro Balance Kft.

Mi az a kockázat?

Az ISO-szabvány definíciója:

„A kockázat a bizonytalanságnak az elvárt üzleti eredményre gyakorolt hatása.”

A kockázatkezelés alapvető tárgya: a BIZONYTALANSÁG

Amiről szó van tehát:

Az elvárt eredménytől való ELTÉRÉS

Milyen kérdései vannak az embernek az elvárttól való eltérésekkel kapcsolatban?

- Mi a **valószínűsége** annak, hogy nem az történik, amit várunk?
- Ha nem az történik, amit várunk, akkor az **milyen hatással** van ránk/vállalatunkra/folyamatainkra?
- Mennyire vagyunk **védtettek** a nem várt hatásokkal szemben?
- Ha nem várt esemény következik be, akkor az milyen gyorsan, **mekkora sebességgel** érkezik? Van-e időnk védekezni?
- **Felismerjük-e** vajon időben a nem várt eseményt?

„Risk based thinking” (1)

Hogyan értelmezzük a viszonyt?

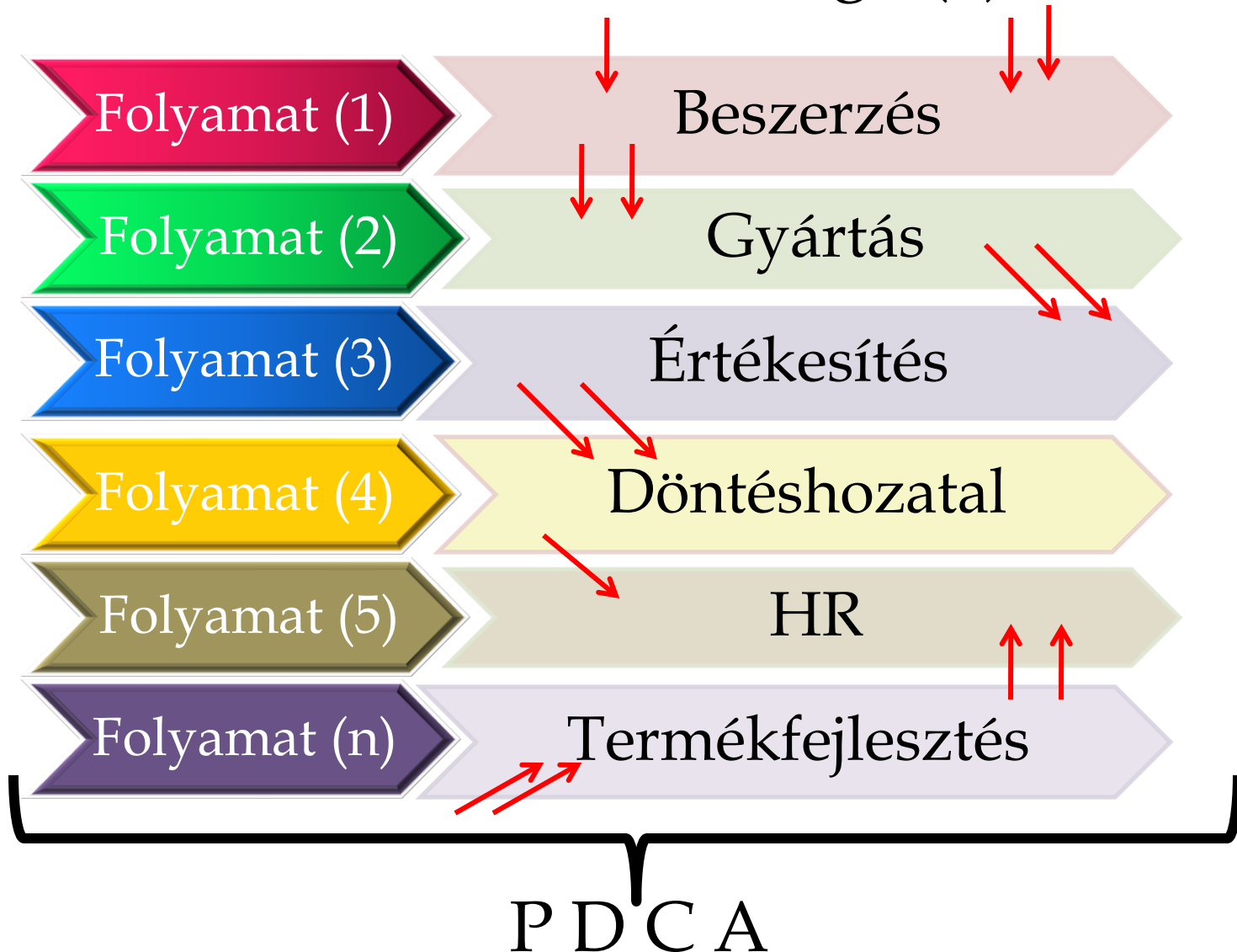
ISO 9001 – Kockázat

Az ISO 9001 = Minőségmenedzsment-szabvány
Minőségmenedzsment-rendszer (QMS) kiépítését
és működtetését szolgálja

A QMS működtetésének alapja:

a folyamat-szemlélet (process approach)

„Risk based thinking” (2)

MIR – ISO - RBT

„**A minőségirányítási rendszer** (...) a cég működését teljesen átfogja, beépül abba és részévé válik annak.

Az ISO 9001-es szabványnak való megfelelés csak egy keretet ad, és az elemei – mint egy **betartandó ellenőrző lista** – segítséget nyújtanak.” (In: Egyszerű, érthető, a gyakorlatban is működő minőségbiztosítás kis és középvállalatoknak. Szerkesztette: Dr. Horváth Zsolt, 2016., 34.o.)

Az RBT pedig azt jelenti, hogy eme „listában” azt figyeljük, hogy mi okozhat eltérést = nem megfelelést.

Vagyis azt figyeljük, hogy **mi a kockázat a folyamatokban:**
nyomon követés - kezelés

Milyen értékeket teremt tehát a kockázatkezelési tanácsadás?

- **HATÉKONYSÁG:** az üzleti folyamatok javításának egyik legjobb eszköze: a kockázatosnak vagy problematikusnak talált folyamatokat átalakíthatja
- **MEGELŐZÉS:** Jelentős költségektől kímélheti meg cégét, ha nem krízist kezel, hanem – még előzetesen – kockázatokat.
- **BIZALOM ÉS REPUTÁCIÓ:** a vevői és a beszállítói bizalmat is sikeresen erősíti.
- **MEGALAPOZOTT DÖNTÉSEK:** Jobb és megalapozottabb döntéseket lehet hozni a segítségével.
- **MEGKÖNNYÍTI AZ IRÁNYÍTÁST:** a kockázatok áttekintése a vállalkozás napi szintű életének áttekintését is jelenti.

A kockázati szempontú megközelítés tekintetében...

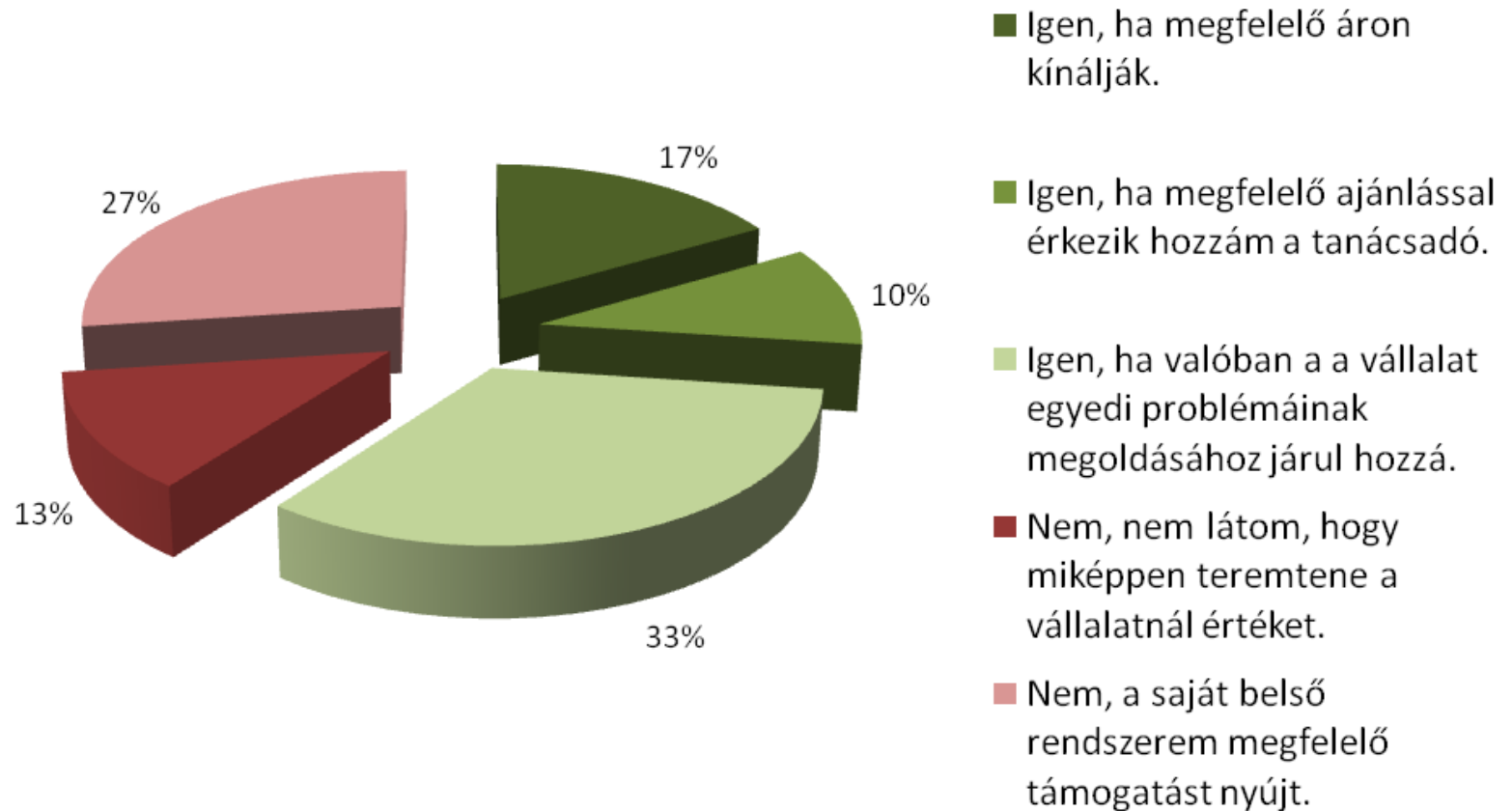
Magyarországon leginkább még vállalati és gazdasági **kultúrabeli hiátusok** vannak

- ...hogyan az előre gondolkodás érték
- ...hogyan a kockázatkezelés vállalati értéket teremt
- ...hogyan tehát a kockázatkezelés a pénztárcáról (és/vagy az ősz hajszálak számának csökkenéséről) szól

Egy vállalati gyorsszondázás

Költene Ön és cége kockázatkezelésre?

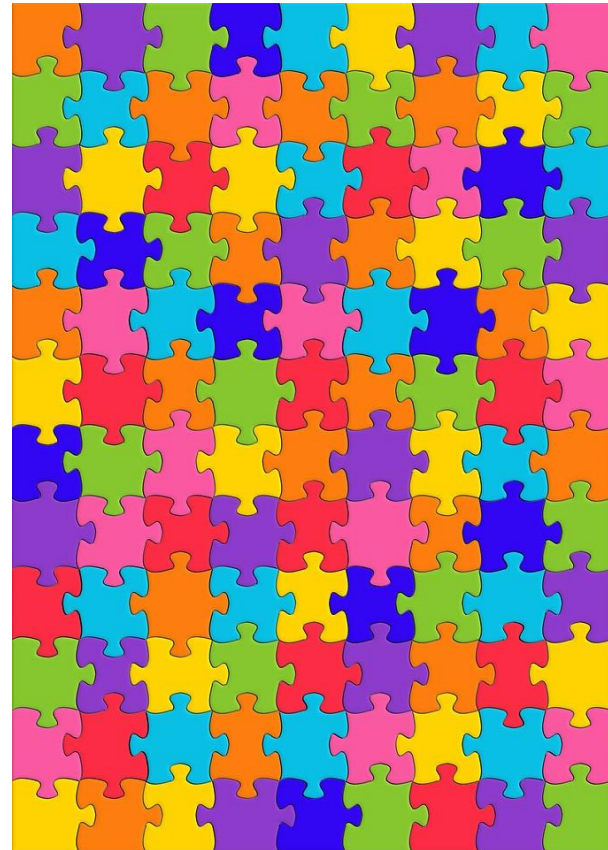
A nemleges válaszok 3 pont mentén artikulálódnak...

1. Minek? Nem kötelez rá jogszabály
2. Minek? Nem terem értékét = Nem növel megtérülést
3. Minek? Majd a belsős embereim (kontrolling, belső ellenőrök) megoldják

A belsős nézőpontja

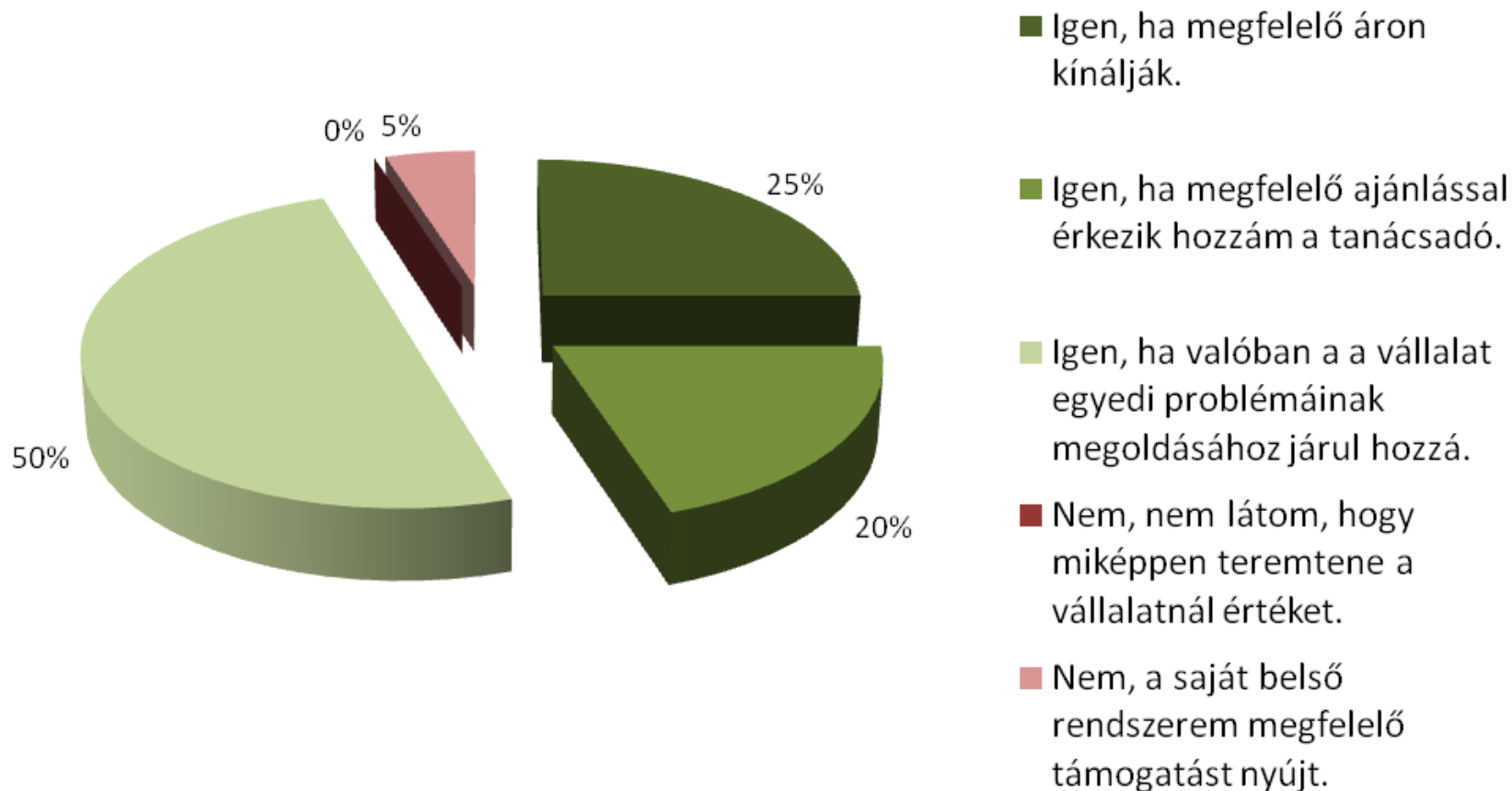

Ezt mindig csak kívülről lehet látni

Középvállalkozások (50-249 fő) esetében kicsit más a kép...

Költene Ön és cége kockázatkezelésre?

Mibe kerülnek a kockázataink?

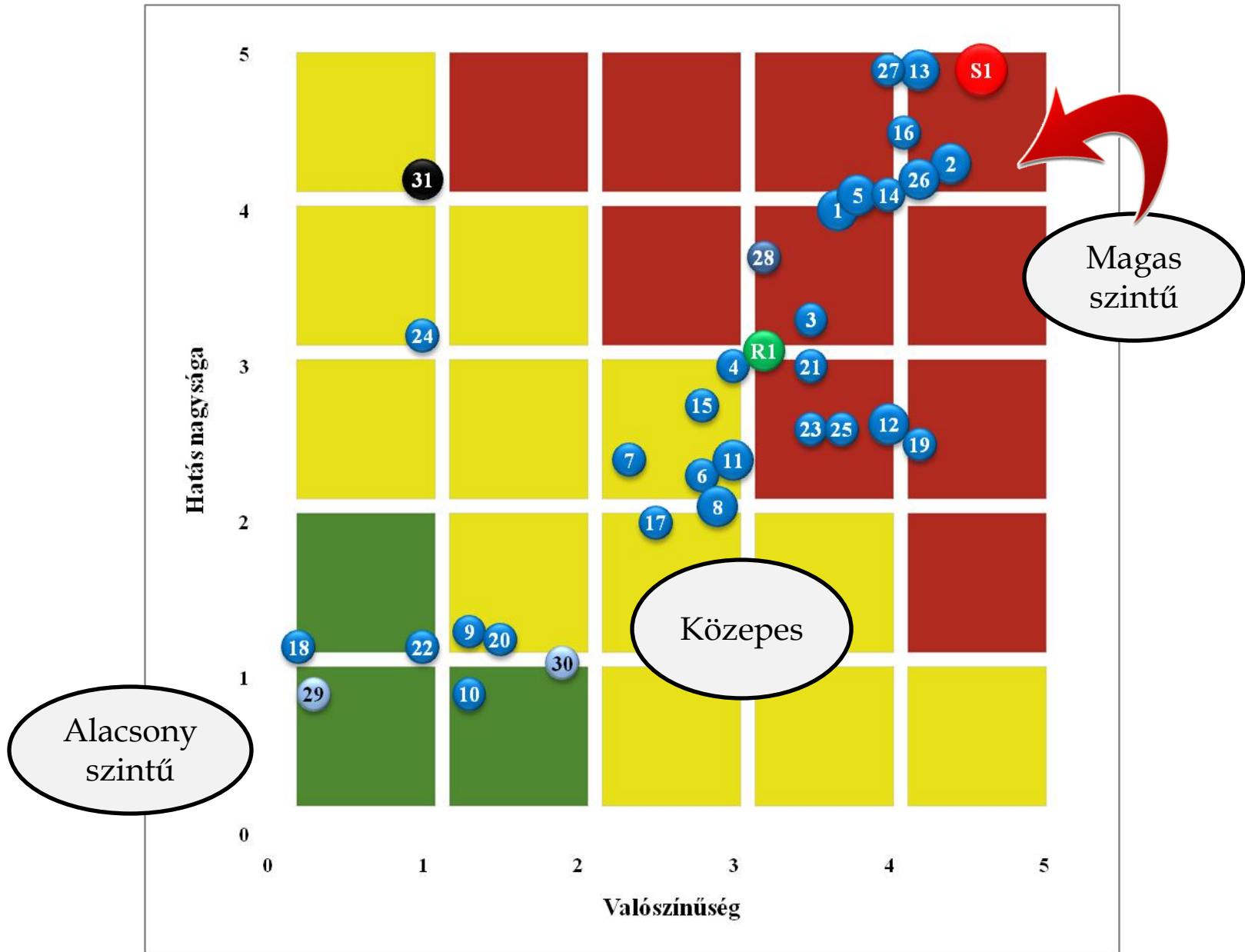
Kockázatértékelési alapelvek

- Az egyik legfontosabb kockázatértékelési elv: „a legjobb, **rendelkezésre álló** információ” elve”

(ISO 31000 Principles and Guidelines)

- Az ERM nem precíz, biztosítási matematika-szintű számításokat ad, hanem egy **mértékegységet**, amelyre a hatékony kockázatkezelési rendszer felépíthető.

(R. Moeller: COSO – Enterprise Risk Management. 74.o.)

A kockázatok fajtái

- Irányításhoz, Menedzsmenthez kötődő kockázatok

- Az ellátási láncok mentén képződő kockázatok

Stratégiai

Piaci

Compliance

Külső kockázatok

Pénzügyi

Működési

- Pénzügyi műveletek, finanszírozás

- A napi működési folyamatokban rejlő kockázatok

Az én vállalatom most... Példa Kft.

9 milliárd HUF/év →

500 millió HUF

240 fő = a közép- és nagyvállalkozás határán

Sokféle SKU, de az egyenértékes termék:
fém - műanyag - összeszerelés

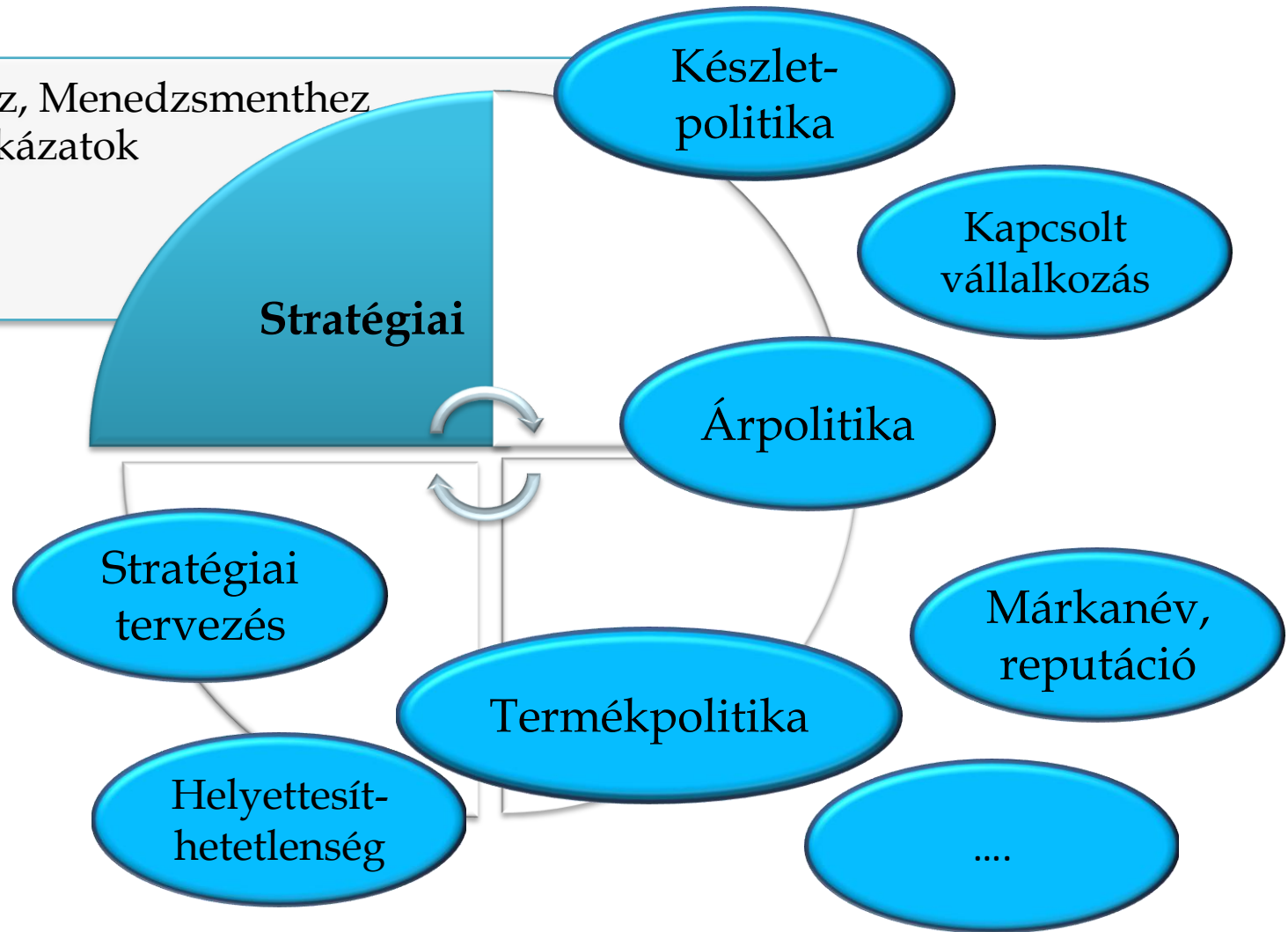
1 db egyenértékes termék önköltsége =
150 HUF (0,5 EUR)

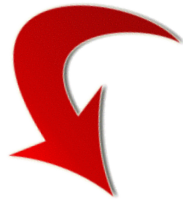
Eladás: kb. 2,5 millió db/hó, 300 HUF/db áron

Stratégiai típusú kockázatok

- Irányításhoz, Menedzsmenthez kötődő kockázatok

Bizonytalanság:
Biztos, hogy kár keletkezik belőle?

Hirtelen rengeteg vevőt kell
kiszolgálni = nincs kár

Úgy van, ahogy általában lenni szokott:
raktáron „porosodik” a készletezett és
el nem adott késztermék

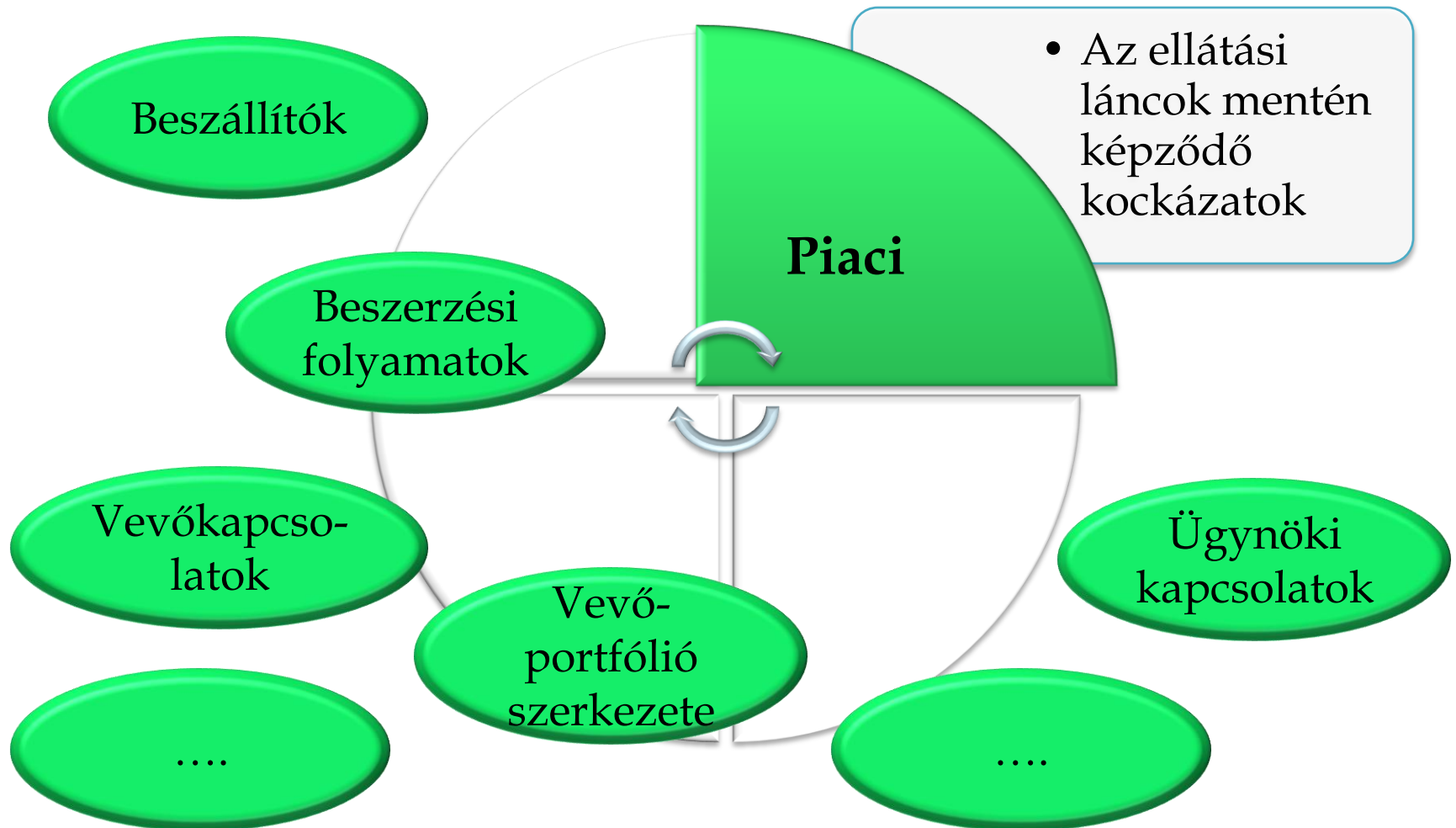
+1 havi késztermék (felesleges) készleten tartásának költségei:

- A) Tőkeköltség (acélipari béta=4,56; $r_{\text{fix}}=2,5\%$ -os éves Kincstárjegy; $r_M=5\%$ /globális tőzsdeindex/) = kb. 50 millió HUF
- B) Elfekvő készlet értékének emelkedése (aránya kb. 8-10%) = kb. 35 millió HUF
- C) Esetlegesen szükséges plusz raktárterület
- D) Eladói alkupozíció csökkenése: a készlet már nem a rugalmas vevői kiszolgálás eszköze: készlet leértékelt áron (50%) való eladása: 160-170 millió HUF
elmaradt haszon

$\Sigma = 240-250$

millió HUF

Az ellátási lánc mentén képződő kockázatok

Beszállított áruk minősége

Nem megfelelő minőségű beszállított áru kockázata

- Selejteket és Újragyártások számának növekedése
- Nagyobb (biztonsági) raktár, konszignációs raktár tartása
- Időköltés
- Reputációs kár

Megelőzés és/ vagy
a hatás csökkentése:

MEGFELELŐSÉG

MEGFELELŐEK...

- a beszállított áruk minőségi átvételének folyamatai?
- a beszállítói szerződések?
- a beszállító-értékelési folyamatok?

Valóban működik a MIR, vagy csak formálisan rendelkezünk vele?

Attól ugyanis, hogy nem büntet meg egy állami szerv, még a **megfelelőség a kérdés!**

*Belső
COMPLIANCE*

Termékajánlatok minősége

Termékajánlatok minőségének kockázata

Leírás: Az ajánlatokhoz ne készítsen az Ajánlatadó grafikát.
Majd a megrendelést követően kerül sor a grafikai elem vevővel való leegyeztetésére → **Kockázat: egyáltalán nem is kerül sor megrendelésre**

Kiadott ajánlat grafikai elem és a megrendelési folyamat kielégítő leírása nélkül:

35%-ából lesz megrendelés

Grafikai elemet és folyamatleírást tartalmazó ajánlat sikerrátája:

57%

Erőforrások átrendezése:

- + Grafikusok az ajánlati részlegre
- Újragyártások a vevői elégedetlenség miatt
- Elmaradt bevétel a nem realizálódó megrendelések miatt

Árbevétel kb. 20%-os
növekedése: 400 M → 470-480 M

AUER 2014 = 52 MHUF
AUER 2015 = ? Ez a kockázat „ára”

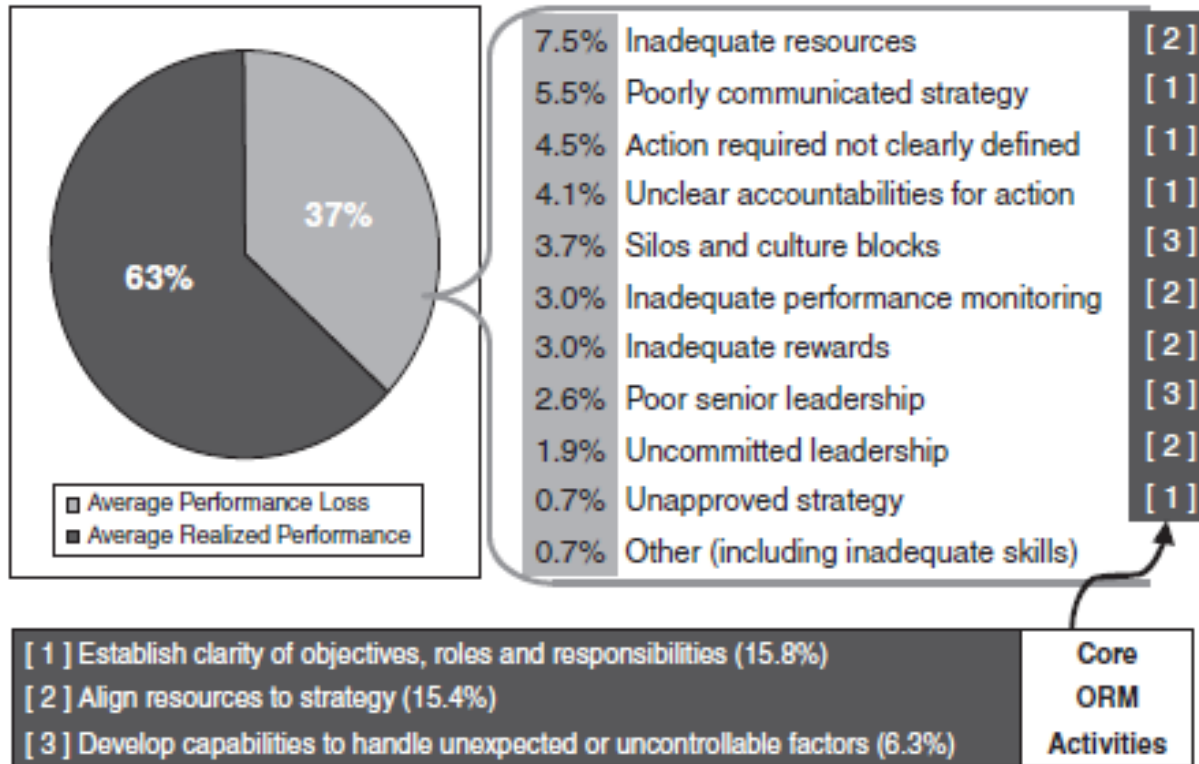
Egy nemzetközi felmérés szerint a vállalatok általában csak az előzetesen kitűzött pénzügyi teljesítmény 63%-át érik el, a teljesítmény fennmaradó része a napi működés során elveszik. Vajon hogyan keletkezik ez az

átlagban 37%-nyi veszteség?

- A napi működési folyamatokban rejlő kockázatok

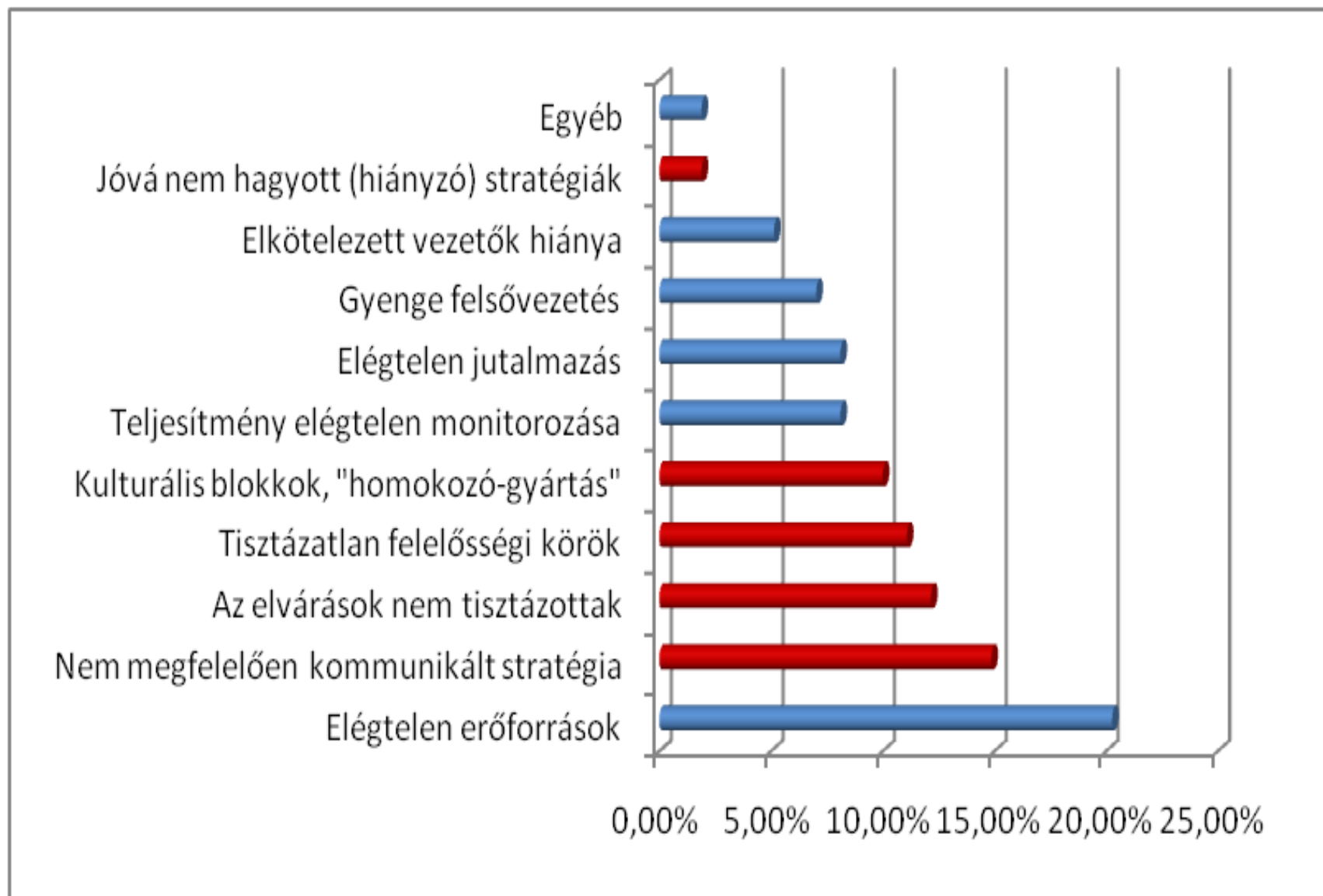
A 37%-nyi veszteség szerkezete

Adapted from *Turning Great Strategy into Great Performance*, Mankins and Steele, Harvard Business Review August 2005

Exhibit 16.1 Where the Performance Goes

Source: Adapted from "Turning Great Strategy into Great Performance," Mankins and Steele, *Harvard Business Review*, August 2005.

“85% of your financial success is due to **your personality and ability to **communicate, negotiate, and lead.****

Shockingly, only 15% is due to technical knowledge.

~ Carnegie Institute of Technology

Szintén kockázatkezelési alapelv

A kockázatkezelés mindig figyelembe veszi
a kulturális és emberi tényezőket

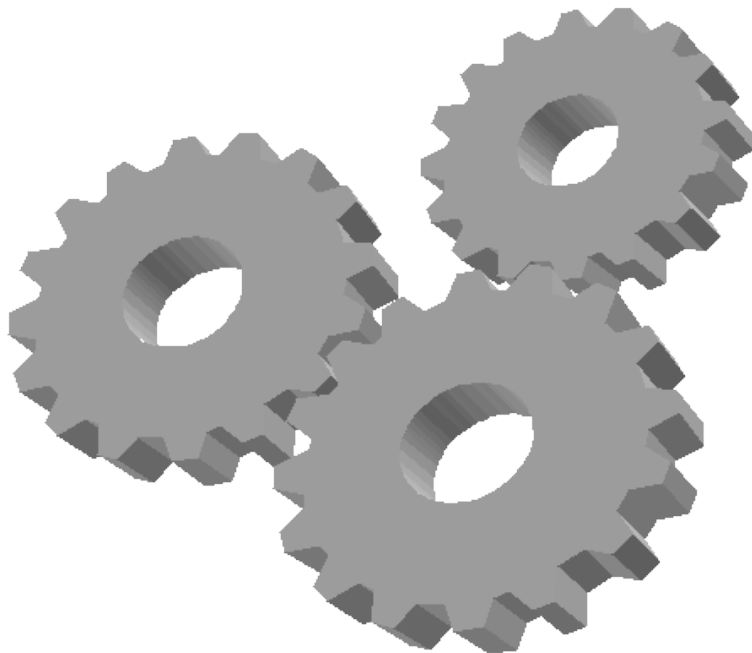

NAGYON NEHEZEN MONETIZÁLHATÓK

(SZAKEMBER SZÜKSÉGES HOZZÁ!)

Üzemen
belüli MEO

Most mégis egy minőségellenőrzési kockázat...

FÉM - MŰANYAG - SZERELÉS

Üzemen belül megfogott félkésztermék
visszaküldésének és javításának ára:

8 ft/db

Szerelő üzemből visszaküldött termék
javításának ára (válogatás, bontás, javítás, stb.) –
külön szerelőcsoportot kell fenntartani a jelenség
kezelésére: 43 ft/db

Differencia: 35 ft/db
30 millió db-os gyártás
Valószínűség: 12% =

A kockázat költsége: $30M \cdot 0,12 \cdot 35$ HUF = kb. 126 M HUF

Köszönöm a figyelmüket!

dr. Mesterházy Balázs
jogász-közgazdász

vállalati kockázatmenedzsment
üzletfejlesztés, üzleti modellek
stratégiai menedzsment

+36 30 82 09 008

Pro Balance
Fejlesztési és Gazdasági
Tanácsadó Kft.

bmesterhazy@probalance.hu

 dr. Mesterházy, Balázs

www.probalance.hu